

Katariina Kiviniemi Birgersson
Kanslichef

Remiss avseende ”Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1224/2009, och om ändring av rådets förordningar (EG) nr 768/2005, (EG) nr 1967/2006 och (EG) nr 1005/2008 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1139 vad gäller fiskerikontroll”

Yttrandet har på rektors uppdrag utarbetats av Områdesnämnden för naturvetenskap. Ärendet har beretts av forskare Henrik Svedäng vid Stockholms universitets Östersjöcentrum.

Förslaget till ny fiskerikontrollförordning är till sin utformning logiskt sammanhängande med de ändringar som tidigare gjorts av den gemensamma fiskeripolitiken (GFP). Det är en mycket omfattande översyn av regelverket där både existerande regler ändras, nya läggs till och gamla föreslås falla bort. Det konstaterats att många tidigare regler är föråldrade och att ”för att politiken ska kunna genomföras framgångsrikt krävs ett ändamålsenligt och aktualiserat system för kontroll och verkställighet”. Införande av exempelvis landningsobligatorium (LO) medför att informationsinhämtning/ kontroll behöver ske direkt på fiskefartygen när fångsterna halas ombord. Sammantaget visar förslagen hur till synes vällovliga detaljregleringar i syfte att värna fiskresurserna, eller att försöka garantera ett så högt fångstuttag som möjligt, leder till krav på en mycket omfattande kontrollapparat.

Till viss del kan tekniska landvinningar i form av digitalisering leda till att övervakningen blir enklare att utföra, samtidigt som den bidrar till exempelvis bättre spårbarhet. Dessa aspekter av ändringsförslagen bör generellt understödjas. I andra fall behöver ändringsförslagen sättas i relation till a) syftet med GFP:n, b) vad som önskas uppnås i form av maximal uthållig avkastning, c) kostnaderna för genomförandet. Kan en något lägre, men uthållig stabil fångstnivå erhållas till mindre kostnader och med ett enklare regelverk, bör detta eftersträvas. Ur både miljösynpunkt och ekonomisk synvinkel är en begränsning av fiskeansträngningen (exempelvis tid till sjöss) ofta att föredra framför att reglera fisket genom landningskontroll. Olika fartygs sjötid kan lätt övervakas från landbaserade radarstationer.

På många sätt är införandet av maximal uthållig avkastning (på engelska maximum sustainable yield, MSY) som förvaltningsmål för de flesta kommersiella fiskbestånd, det

Områdesnämnden för naturvetenskap

förhållande som tvingar fram detaljregleringar och därmed ett stort behov av data och kontroll. MSY har ur både teoretisk och praktisk synvinkel kritiserats för att omöjlig att uppnå. Olika MSY mål för olika bestånd står i konflikt med varandra – man kan t.ex. inte fiska torsk och skarpsill (torskens viktigaste föda) på en maximal uthållig nivå samtidigt. Dessutom är dessa fångstmål utomordentligt svåra att skatta på ett riktigt sätt och kräver oftast mycket detaljerade uppgifter samt tenderar att kraftigt variera över tiden.

För att uppnå MSY får man således inte fiska för mycket, men heller inte för lite. Fångster av ungfisk som kastas över bord har kriminaliserats (LO), då den fiskeribiologiska modellen räknar med att dessa skulle kunna växa sig stora och fångas vid ett senare tillfälle. Istället ska ungfisken landföras och räknas av på fiskekvoten för att sedan kastas. För att kompensera fiskarna för det fångstbortfall som denna praktik innebär, har fångstkvoterna höjts.

Det är med andra ord tveksamt om alla de föreslagna detaljregleringar verkligen kommer leda till önskad effekt, trots de stora resurser i form av kontroll och övervakning som samhället ställer till förfogande. Enklare former och mer robust övervakning som den tid fartyget befinner sig till havs, kan teoretiskt sett medföra något lägre fångstuttag, medan vinsterna för samhälle kan bli desto större. Sammantaget visar ändringsförslagen på behovet av en radikal omläggning av EU:s gemensamma fiskeripolitik.

Henrik Cederquist
Vicerektor för det naturvetenskapliga området

Katariina Kiviniemi Birgersson
Kanslichef